

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIVe KAMER

A R R E S T

**nr. 234.096 van 9 maart 2016
in de zaak A. 210.127/XIV-35.219**

In zake : Brahim AIT DAHMANE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Christophe Marchand, Nicolas Cohen en
 Vincent Letellier
 kantoor houdend te 1000 Brussel
 Kolenmarkt 83
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door
de minister van Justitie
kantoor houdend te 1000 Brussel
Willebroekkaai 33
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 5 september 2013, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van de gevangenisdirecteur van Gent van 2 september 2013 waarbij aan Brahim Ait Dahmane de tuchtsanctie wordt opgelegd van “9 dagen opsluiting in de strafcel van 3 september 2013 tot 12 september 2013”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 232.130 van 8 september 2015 wordt het debat heropend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 30 september 2015.

Staatsraad Kaat Leus heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Crépine Uwashema, die *loco* advocaten Christophe Marchand, Nicolas Cohen en Vincent Letellier verschijnt voor verzoeker, en Attaché Xaveer Laureyns, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Alexander Van Steenberge heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Voor een samenvatting van de feiten kan worden verwezen naar het tussenarrest nr. 224.603 van 11 september 2013.

Zoals uit die samenvatting blijkt, wordt aan verzoeker, na in het bijzijn van zijn raadsman op 2 september 2013 te zijn gehoord, diezelfde dag een tuchtsanctie van 9 dagen opsluiting in een strafcel opgelegd.

Dit is de bestreden beslissing.

De tuchtsanctie wordt opgelegd omwille van inbreuken eerste categorie in de zin van artikel 129 van de Basiswet van 12 januari 2005 ‘betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden’ (hierna: de basiswet). De bestreden beslissing luidt:

“[...]

Gelet op volgende feiten: zie RAD, die volgende tuchtrechtelijke inbreuken vormen:

- de opzettelijke aantasting van de fysieke integriteit van personen of de bedreiging daarmee
- de opzettelijke aantasting van de psychische integriteit van personen, of de

bedreiging daarmee

[...]

Ondanks een lang verblijf in de veiligheidscel houdt de heer AIT DAHMANE zich niet in om voortdurend vijandig uit de hoek te komen: urine gooien naar een personeelslid (29/8 en 1/9), de middelvinger opsteken naar een personeelslid (30/8 en 2/9), schelden (fils de pute, 29/8 en 2/9), doodsb bedreigingen uiten (27/8, 29/8, 1/9, 2/9).

Dat hij niet inziet dat dergelijk gedrag niet van aard is om een regimeversoepeling te komen, is onbegrijpelijk.

Niettemin kan dit gedrag niet getolereerd worden en dient het personeel van de gevangenis hiertegen beschermd te worden. Betrokkene benadrukt immers voortdurend dat hij zal uitvoeren wat hij zegt.”

IV. Regelmatigheid van de procedure

Taalgebruik voor de Raad van State

4. Verzoeker voert in zijn verzoekschrift aan dat overeenkomstig artikel 53 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, de vernietigingsberoepen worden behandeld in de taal die de diensten waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt krachtens de wetgeving op het gebruik van de talen moeten gebruiken in hun binnendiensten. Hij stelt vervolgens dat de verwerende partij er krachtens artikel 41, § 1, van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 ‘op het gebruik van de talen in bestuurszaken’, (hierna: de bestuurstaalwet) ertoe gehouden is voor haar betrekkingen met de particulieren, te dezen verzoeker, die taal te gebruiken waarvan verzoeker het gebruik vroeg tijdens de administratieve tuchtprocedure, zijnde het Frans. Voorts stelt verzoeker dat de verwerende partij er met toepassing van artikel 42 van de bestuurstaalwet toe gehouden is haar akten in het Frans te stellen - wat te dezen niet is gebeurd - omdat verzoeker daarvan het gebruik heeft gevraagd.

In zijn laatste memorie stelt verzoeker nog dat de gevangenis te Gent (en zijn directeur) gedetineerden kan ontvangen vanuit het hele land zodat die strafinrichting moet worden beschouwd als een uitvoeringsdienst van een centrale dienst waarvan de werking het ganse land bestrijkt in de zin van artikel 46, § 1, van de bestuurstaalwet. Hij herhaalt dat de bestreden beslissing conform artikel 42 van de bestuurstaalwet in het Frans diende te worden gesteld

omdat verzoeker, zoals hij in een vijfde middel uiteenzet, Franstalig is en om het gebruik van die taal had verzocht.

In zijn laatste memorie stelt verzoeker voor om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen, die betrekking heeft op artikel 12 van de bestuursstaalwet (dat het taalgebruik van de plaatselijke diensten regelt voor zijn betrekkingen met de particulieren) en op artikel 144, § 7, van de basiswet, in de mate deze wettelijke bepalingen het gelijkheidsbeginsel vervat in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet zouden schenden. Verzoeker zet in essentie uiteen dat hij immers verplicht werd te verblijven in een strafinrichting van het Nederlandse taalgebied waarvan hij de taal niet machtig is en artikel 144, § 7, van de basiswet er niet in voorziet dat de tuchtbeslissing betekend moet worden in die van de drie (nationale) talen waarvan hij het gebruik heeft gevraagd.

Beoordeling

5. Artikel 53, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt dat de beroepen tot nietigverklaring worden behandeld “in de taal die de diensten waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt krachtens de wetgeving op het gebruik van de talen in bestuurszaken, moeten gebruiken in hun binnendiensten”.

Met verzoeker kan worden ingestemd dat de gevangenis te Gent mag worden beschouwd als een uitvoeringsdienst waarvan de zetel gevestigd is buiten Brussel-Hoofdstad en waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt. Het betreft, meer precies, een uitvoeringsdienst van een gecentraliseerde federale overheidsdienst (hierna: FOD), te dezen een uitvoeringsdienst van de FOD Justitie, waarvan de zetel gevestigd is buiten Brussel-Hoofdstad (te dezen, te Gent) en waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt zoals bedoeld in artikel 46*bis* (en niet artikel 46 zoals verzoeker stelt) van de bestuursstaalwet. Dat artikel 46*bis* handhaaft voor de uitvoeringsdiensten van de FOD's “de

beschikkingen van artikel 46, §§ 2 tot 6” van diezelfde bestuurstaalwet. Artikel 46, § 2 bepaalt dat “voor de binnendienstbehandeling van de zaken betreffende de organisatie van de dienst ter plaatse - de zaken die het personeel zelf betreffen uitgezonderd - en voor de betrekkingen, die in verband daarmee met de centrale diensten ontstaan, er gebruik [wordt] gemaakt van de taal van de gemeente waar de zetel van de dienst gevestigd is”, dat is te dezen te Gent en dus is de taal voor de binnendienstbehandeling het Nederlands.

Het bevreemdt dat de verwerende partij, zonder toelichting, poneert dat de strafinrichting te Gent een “plaatselijke dienst” is nu die stelling alvast niet spoort met het koninklijk besluit van 15 augustus 2012 ‘tot vaststelling van de taalkaders voor de uitvoeringsdiensten waarvan de zetel in Brussel-Hoofdstad gevestigd is en waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt van de Federale Overheidsdienst Justitie’. Met artikel 1 van dat koninklijk besluit heeft de verwerende partij, na advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht, de strafinrichtingen te Vorst en Sint-Gillis aangeduid als uitvoeringsdiensten waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt. Zonder enige toelichting valt niet meteen in te zien waarom men een strafinrichting zou kwalificeren als een “uitvoeringsdienst waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt” in de zin van de bestuurstaalwet wanneer de zetel ervan binnen Brussel-Hoofdstad is gevestigd en niet wanneer de zetel ervan buiten Brussel-Hoofdstad is gevestigd; te meer nu te dezen uit de bestreden beslissing blijkt dat verzoeker naar Gent werd overgebracht vanuit de gevangenis te Jamioulx.

Bijgevolg is de taal van de rechtspleging voor de Raad van State te dezen het Nederlands is zodat er geen aanleiding is om de zaak te versturen naar de algemene rol teneinde haar toe te wijzen aan een Franstalige kamer.

6. Tot slot, wat de taal van de procedure betreft, daargelaten de vraag of de door verzoeker voorgestelde prejudiciële vraag niet in een vroeger stadium van de procedure kon worden gesteld, blijkt uit een analyse ervan dat zij

betrekking heeft op het vijfde middel dat evenwel niet aan de orde is nu, zoals hierna zal blijken, het vierde middel gegrond wordt bevonden.

V. Onderzoek van het vierde middel

Standpunt van de partijen

7. In het vierde middel voert verzoeker de schending aan van artikel 3 van het EVRM en van artikel 144, § 6, derde lid, van de basiswet. Verzoeker meent dat laatst vermelde bepaling als een noodzakelijke waarborg moet worden gezien in het licht van artikel 3 van het EVRM om te vermijden dat het opleggen van de tuchtsanctie van de strafcel, en het daarmee gepaard gaande isolement, leidt tot foltering of een onmenselijke of vernederende straf.

Verzoeker betoogt in essentie dat de verwerende partij artikel 144, § 6, derde lid, van de basiswet heeft geschonden. Dit artikel bepaalt immers dat “de beslissing tot opsluiting in een strafcel [slechts] kan genomen worden nadat een adviserende arts de gedetineerde heeft onderzocht en aan de directeur heeft verklaard dat er geen medische redenen zijn om zich tegen de uitvoering van de opsluiting te verzetten.” Volgens verzoeker heeft de verwerende partij de twee voorwaarden bepaald in voormeld artikel van de basiswet geschonden.

8. De verwerende partij antwoordt dat op het tijdstip van de bestreden beslissing, verzoeker reeds sinds 14 augustus 2013 een individueel bijzonder veiligheidsregime onderging. De beslissing tot plaatsing in een individueel bijzonder veiligheidsregime legt het verblijf in de veiligheidscel op. Dit is “dezelfde cel waarin verzoeker zijn tuchtsanctie ondergaat”. De beperkingen waaraan verzoeker onderworpen werd in het kader van het individueel bijzonder veiligheidsregime stemmen nagenoeg overeen met de beperkingen in het kader van de tuchtsanctie. Voorafgaand aan de beslissing tot

plaatsing in een individueel bijzonder veiligheidsregime werd verzoeker onderzocht door een geneesheer die geen medische tegenaanwijzingen vaststelde.

Overeenkomstig artikel 118, § 5, van de basiswet werd verzoeker sindsdien minstens éénmaal per week bezocht door de gevangenisarts. Verzoeker werd aldus reeds geruime tijd vóór de uitvoering van zijn tuchtsanctie opgevolgd door een geneesheer. Bovendien werd verzoeker tijdens de uitvoering van de tuchtsanctie dagelijks bezocht door de gevangenisarts overeenkomstig artikel 137, § 2, van de basiswet.

9. In zijn repliek wijst verzoeker erop dat de verwerende partij erkent dat op het ogenblik van de bestreden beslissing verzoeker reeds een individueel bijzonder veiligheidsregime onderging en in een strafcel opgesloten werd en dat zij artikel 144, § 6, derde lid, van de basiswet niet heeft nageleefd.

10. In haar laatste memorie herhaalt de verwerende partij dat verzoeker in het kader van de beslissing tot plaatsing in een individueel bijzonder veiligheidsregime nauwgezet werd opgevolgd door de gevangenisarts en ook geregeld bezoek kreeg van een psychiater. Uit hun opmerkingen en aanbevelingen geformuleerd aan de gevangenisdirecteur bleek niet dat er medische redenen waren die zich verzetten tegen de uitvoering van de opsluiting in een strafcel, zodat de directie de thans bestreden beslissing kon overwegen. De “enkele verschillen in regime” waren niet van aard dat een impact op de gezondheidstoestand van verzoeker kon worden verwacht. Bovendien werd verzoeker ook tijdens de uitvoering van de tuchtsanctie verder dagelijks bezocht door de gevangenisarts.

De verwerende partij besluit: “Aangezien voorafgaand aan de opsluiting in de strafcel verzoeker dagelijks gezien werd door de gevangenisarts en deze zijn opmerkingen ook dagelijks schriftelijk noteerde in het register, en hieruit niet bleek dat er medische redenen waren die zich tegen de uitvoering van

deze sanctie verzetten, kan verzoeker niet voorhouden dat artikel 144, § 6, derde lid, van de basiswet werd geschonden.”

Beoordeling

11. Artikel 144, § 6, derde lid, van de basiswet luidt:

“De beslissing tot opsluiting in een strafcel kan slechts genomen worden nadat een adviserende arts de gedetineerde heeft onderzocht en aan de directeur heeft verklaard dat er geen medische redenen zijn om zich tegen de uitvoering van de opsluiting te verzetten.”

Uit de parlementaire voorbereiding van voornoemde bepaling blijkt dat het advies van de arts moet worden gegeven vooraleer de beslissing tot opsluiting in een strafcel wordt genomen. De gevangenisdirecteur moet kennis kunnen nemen van het advies alvorens te beslissen, anders loopt hij het risico dat hij een sanctie neemt die niet mag worden uitgevoerd. (*Parl. St. Kamer*, 2004-05, nr. 51 0231/009, 14).

De verwerende partij betwist niet dat alvorens tot opsluiting in een strafcel te beslissen, er geen advies van een adviserende arts werd ingewonnen waarbij deze heeft verklaard aan de gevangenisdirecteur dat er geen medische tegenaanwijzingen zijn voor de opsluiting in de strafcel die werd overwogen. Bijgevolg werd artikel 144, § 6, derde lid, van de basiswet geschonden.

De reeds bestaande opvolging in het kader van het individueel bijzonder veiligheidsregime waarnaar de verwerende partij verwijst, doet daaraan niets af en ontslaat niet van de verplichting om voorafgaand aan het nemen van de beslissing over de negen dagen opsluiting in de strafcel een advies te winnen. Blijkens de relevante artikelen van de basiswet verschillen beide regimes (plaatsing in een individueel bijzonder veiligheidsregime resp. opsluiting in een strafcel) wel degelijk. Vroegere adviezen sluiten niet uit dat er alsnog medische

aanwijzingen zijn die zich verzetten tegen het voornemen van een dergelijke opsluiting waarover de adviserende geneesheer moet worden geconsulteerd.

Het vierde middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt de beslissing van de gevangenisdirecteur van Gent van 2 september 2013 waarbij aan Brahim Ait Dahmane de tucht-sanctie wordt opgelegd van “9 dagen opsluiting in de strafcel van 3 september 2013 tot 12 september 2013”.

2. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van negen maart tweeduizend zestien, door de Raad van State, XIVe kamer, samengesteld uit:

Geert Debersaques,	kamervoorzitter,
Carlo Adams,	staatsraad,
Kaat Leus,	staatsraad,
bijgestaan door	
Joris Casneuf,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Joris Casneuf

Geert Debersaques